

A photograph of several children sitting on the floor, reading books. They are wearing red and white striped long-sleeved shirts. The background is a dark, textured surface.

1 september 2022 Bokstart
Sörmland

Väck nyfikenhet, språkglädje och läslust

KULTURRÅDET

Bokstarts mål:

- stärka föräldrar i deras betydelsefulla roll
- utveckla samverkan mellan folkbibliotek, barnhälsovård och förskola, öppen förskola/familjecentraler m fl samt med familjen
- öka, och sprida, kunskap om små barns språk- och läsutveckling

Läsning med barnet i fokus!

Små barn behöver få repetera/upppepa/bearbeta, upptäcka ord & bild, få använda kroppen (tecken som stöd, kroppsramsor, sånglekar, alla sinnen m m)

Läsa/lyssna om och om igen

Många barn ordsamlar och dammsuger upp ord extra mycket fram till 3-4 års ålder

Hjälp barnen att ge dem orden! Gör det lustfyllt....Prata, lek, sjung, läs....

-Det är aldrig för tidigt eller för sent att börja!

Visa föräldrar/vårdnadshavare/kollegor/....alla som möter barn hur!

Läsning med barn/barnet i fokus
Samvaro- Samspel-Samtal-Språklig stimulans
Gemensam läsupplevelse<3Dela en stund tillsammans,
ger närhet & näring för små och stora.
Krydda med lek, sång, ramsor, rörelser.
Ett läs-och lekstimulerande förhållningssätt leder till språkutveckling,
Och ger en bra start i livet och en grund för fortsatt läsutveckling.

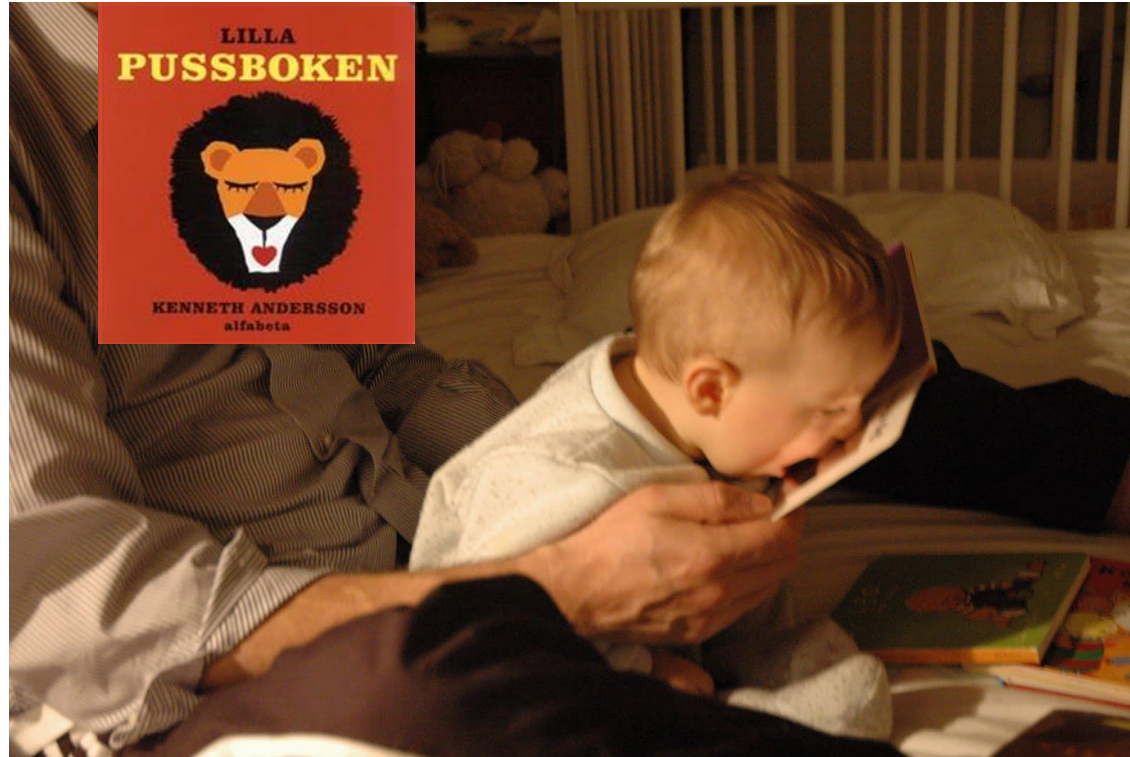
Härma ugglan, OWL, Observe, Wait, Listen
Uppmuntra flerspråkighet (hjärtats språk, 1/3) och att berätta/samtala

Läs gärna samma bok flera gånger, möt barn , syskon och föräldrar på golvet, bjud på dig själv, hitta ditt sätt att bokstarta, fånga olika ord, språk...

Tillsammansläsning = Närvaroläsning!

Visa föräldrar/vårdnadshavare/kollegor/....alla som möter barn **hur enkelt det är och roligt!**

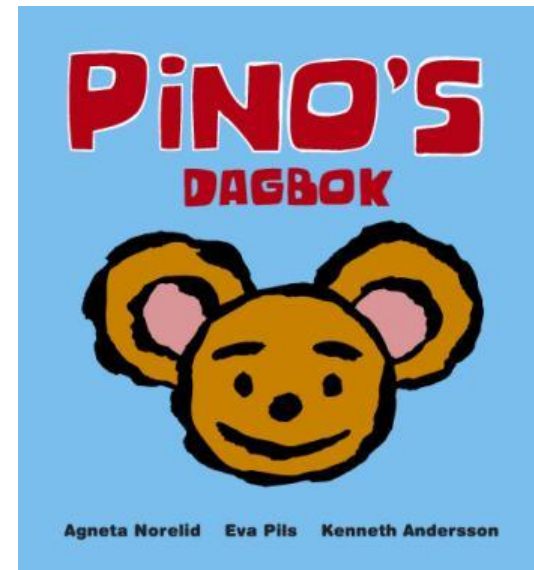
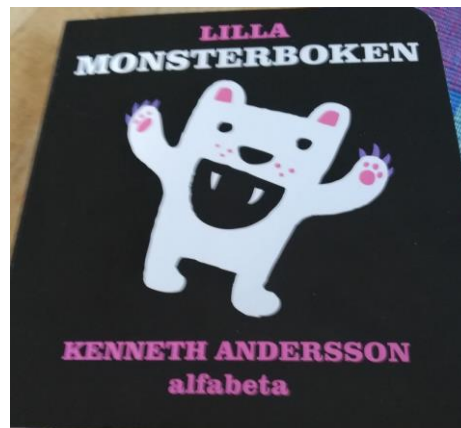
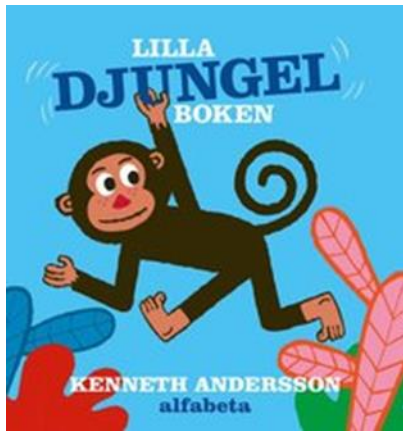
Lilla pussboken av Kennet Andersson en BOKSTART-favorit, interaktiv, lekfull, passar ovana läsare, får igång barn och vuxna, både enskilt och i grupp.

Lilla pussboken m fl- får oss att vilja härma djurens ljud, pussa djuren, prata om färger i boken, vad djuren heter på olika språk... Berätta mer kring bilderna...

Läs fler böcker av Kenneth Andersson. De är lekfulla, färgglada, roliga, enkla. Alla kan läsa dem. Kan få fler familjer att börja leka, samtala, samspela, språka...

Har du någon läsfavorit? Varför är läsning för de minsta viktigt?

Hur lässmittar vi fler? Hur kan vi ge fler familjer stöd i språkutveckling?

TIPS: Spegelbilden väcker alltid fascination när barnet ser sig själv (längst bak i boken)

Titta i spegeln- vem där?

DU är där...(peka i boken) Du är här (krama om barnet)

Enkel övning i att stärka samhörighet, anknytning,samspel barn och vårdnadshavare/familjemedlem

Som bokstartare ge föräldrar positiv feedback, stärk dem på olika sätt!

Enkla ingångar till läsning. Finns inga fel sätt att läsa, ramsa, sjunga m m.

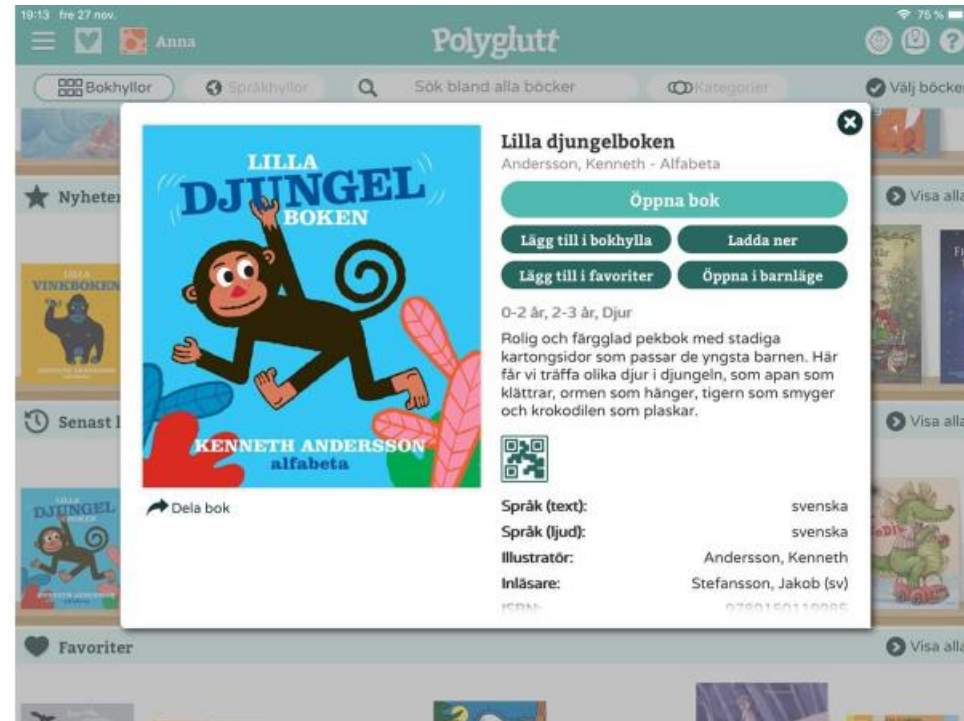
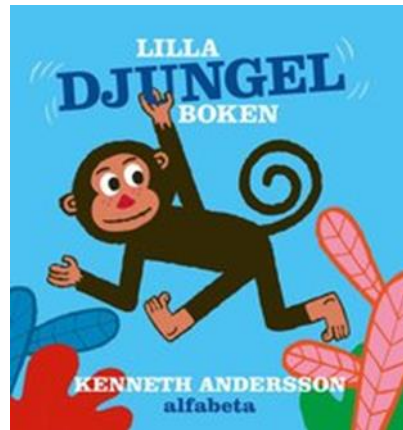
Lyssna in.

Alltid ett gäng böcker med/hos er...ha några favoriter..."var bekväm med boken"

WOW-faktorn: att föräldern ser att ett litet barn är intresserat, men också:

- Väcker nyfikenhet och fortsatt språk och läslust
- Gemensamt fokus och ett gemensamt intresse.
- Samspel & tillsammans-känslan.
- skapar vana och rutin genom livet

Läsa kartongbok/småbarnsbok eller läsa digitalt tillsammans? Eller projicerad på vägg? För små barn är famnen och närhet det viktigaste. Att också få hålla i bok, peka, smaka...
För äldre barn är ofta storbild/vägg roligt och stimulerande med mycket rörelse och berättande.
Ge barn olika upplevelser och anpassade till ålder men också utmaningar.

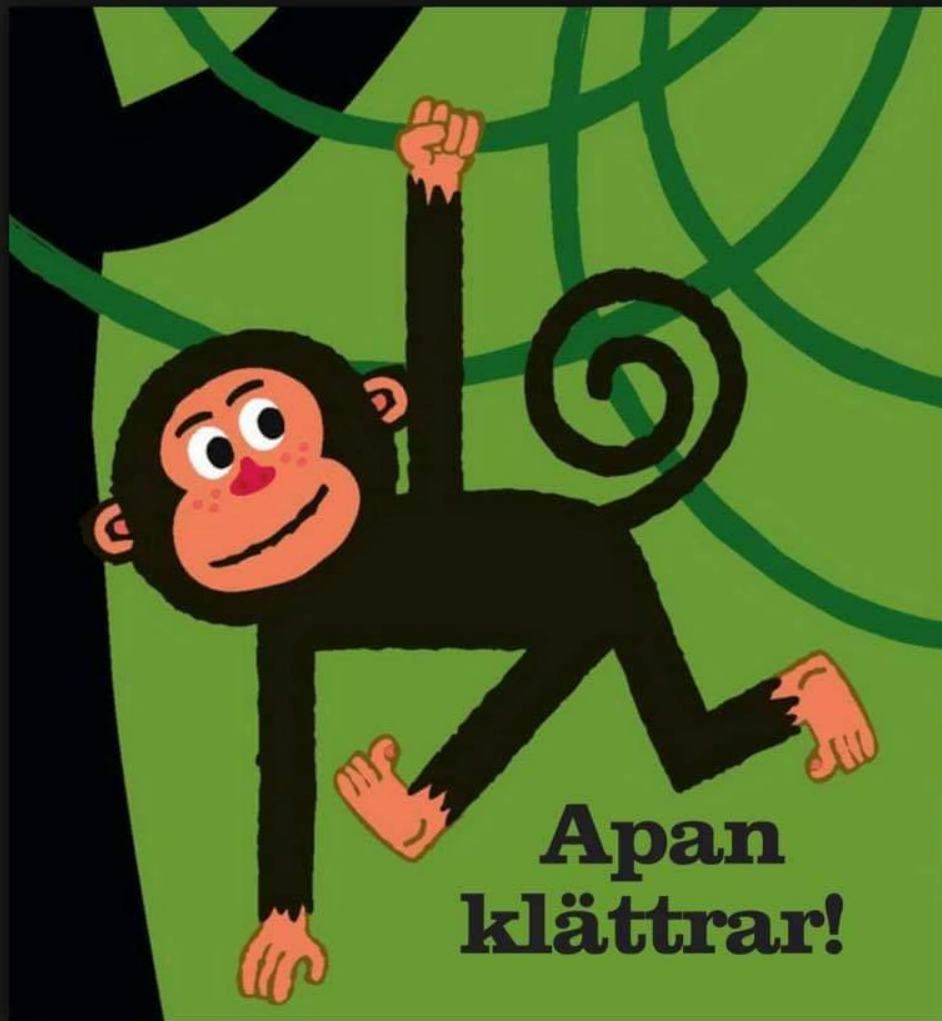
Tigern smyger!

Tungvrickare...tigerns smyger.....Grodan hoppar... Kör lilla snigeln. lilla tigern smyger omkring,,,

Läs flera gånger, rörelselek, ta in takt, förstärk ord, känn rytmen, bygg ut...eller som enkel massagesaga

Grodan hoppar!

**Apan
klättrar!**

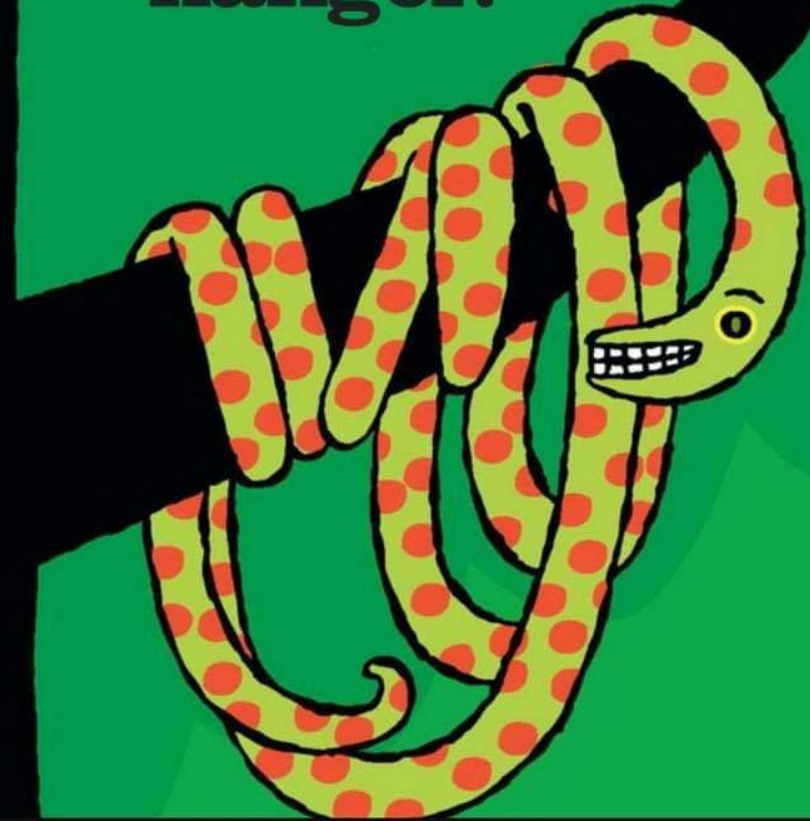

**Giraffen
äter!**

**Elefanten
duschar!**

**Ormen
hänger!**

Krokodilen plaskar!

Överdriv rörelser/förstärk. Testa att viska den och med små rörelser...

Flerspråkiga familjer, Fråga hur djuren låter på olika språk, och vad de heter. Spegeln. Bjud in barn och familj att göra en rörelse, säga hej osv....bekräfta!

Vad gör du?

Bjud på dig själv

Fånga barnets intresse

Interagera med boken medan du läser, och
uppmuntra barnet att göra det samma.
Stärk barnets
förståelse och barnets delaktighet.

Visa barnet att du gillar att läsa tillsammans

Barnets intresse i fokus

Ett litet barn har ofta kort koncentrationsspann.

Samma bok kan användas gång på gång.

Alla kan läsa, prata, sjunga, ramsa, leka...vara tillsammans.

Du behöver inte läsa hela boken. Finns inga måsten. Gör boken till din!

Berätta gärna med egna ord.

Familjens alla språk viktiga. Uppmuntra flerspråkighet.

Vikten av att sjunga, ramsa, leka, läsa
tillsammans...

Stärker:

Motorik

Språkutveckling

Turtagning

Härmandet, lyssnandet

Uppfattning av ljud, nyanser,

Rytm

Relationsbyggandet

Väcker glädje....

Läs med hela kroppen!
Hela fina jag
av Hanna Albrektson.

Fånga barnen & föräldrarna
Dra med dem in i boken
Lekbarhet
Läsinspirerande
Alla kan vara med
Läs tillsammans och repetera
meningarna och rörelserna
Fler språk i rummet-fånga upp ord på
olika språk
Sjung och ramsa
Med litet barn gör messagesaga
av boken

Två dikter som passar:
Fingrarna många
Armarna långa
Tårna små
Bena två
Magen rar
Här är jag.

Öga, öga, näsa mun.
Kinden den är mjuk och rund.
Armar två med händer små.
Kropp och ben med fötter på.
Öga, öga, näsa mun.
Kinden den är mjuk och rund.
(kan sjungas mel: Blinka lilla...)

Bjud på olika uttryck, involvera alla sinnen, läs på olika sätt.

Hela fina jag kan läsas i storgrupp med rörelser, ute eller i gympasalen,

Kan läsas som en lugn, messagesaga, i knät eller på skötbordet.

Eller som godnattsaga. Ni som lånar boken och läser hela ser att det är en god natt-saga.

Leta böcker (be biblioteken om hjälp) som stärker barnet och föräldern, som får oss att må bra och som ger språkglädje och en känsla av sammanhang.

Var inte rädd att korta ner läsning, välja ut några sidor, anpassa efter sammanhang.

Gör boken till din! Lässmitta på.

Tips familjecentralen i Eskilstuna har Hela fina jag-boken som bilder i två fönster. Gör rörelserna...berätta boken, gör TAKK... osv.

Lena Sjöberg: Aldrig har jag sett. Samma upplägg som Pinos dagbok (ett barns dag) men här i form av dikter. Positiv och stärkande som Hela fina jag. (även stärkande för föräldrarna, oss vuxna). Dela ut denna vers till föräldrar i föräldragrupper m m. Läs, gör rörelser. Pussa, pip. Blås. Förundras. Fin att läsa på skötbord, när barnet vaknar osv. Sätt upp dikten på toaletten på BVC, familjecentralen, i väntrum. Stärker föräldrarollen. Anknytning/bondning.

Upptäck nya
roliga ramsor
Som...

Emma & Lisen
Adbåge:
Halsen rapar
Hjärtat slår

KROPPSRAMSA

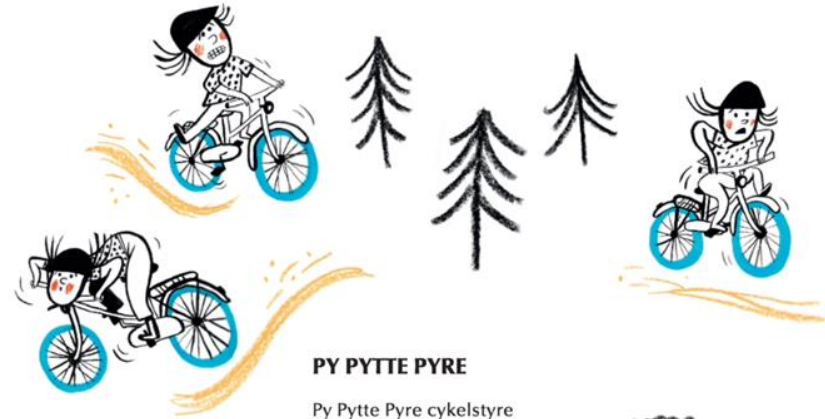
Det kommer nån och GÅR
uppför ditt lilla LÅR
runt naveln i en RING
hoppar nån OMKRING
någon vill bli VARM
här under din ARM
någon dansar VALS
runt din mjuka HALS
och högst upp i BACKEN
pussar dej i NACKEN

(Gå med fingrarna som två ben.)

KILLEKILL

Jag kill
killekill
killekillar dej
för jag gill
gillegill
gillegillar dej

PY PYTTE PYRE

Py Pytte Pyre cykelstyre
däcken vinglar utan syre
cykla i kors
cykla i tvärs
cyklade rakt ner i diiiiket!

(Gunga barnet på benet,
vingla åt sidorna.)

Sitta, stå

Sitta, stå
stå på tå!
Springa, gå
böja så!
Upp och hoppa
somen loppa!
Ner på golvet – NU!

Rimma, ramsa, hoppa, dansa
–rörelselek och språkleka
tillsammans.

Samspel viktigt.

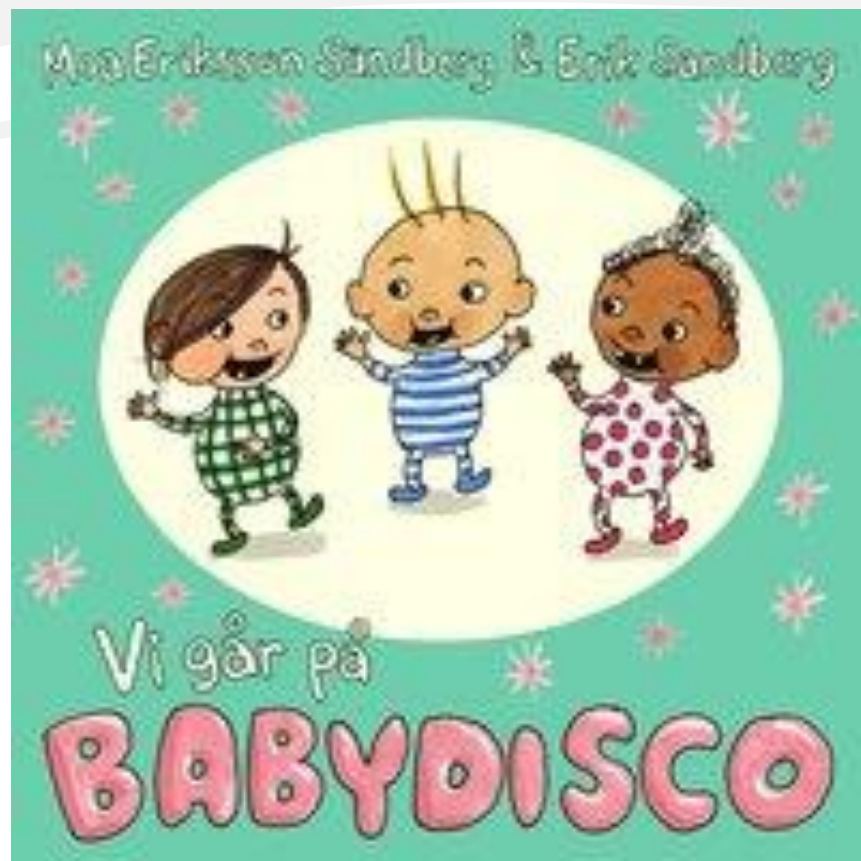
På biblioteken finns

Böckerna: Tamtaramsa

Tungvrickarboken ,Halsen rapar,

Hjärtat slår m fl ramsböcker.

Be om fler tips!

Boken finns som musikvideo:

<https://www.youtube.com/watch?v=caaNO5WHzxk>

Bjud in till babydisco: Läs, gör verben som rörelser, eller som TAKK. Ha kul!

Fler böcker i serien är roliga att rörelseleka

Håll budskapet enkelt.
Alla kan läsa för ett barn.
Läsa är att titta, lyssna, prata.
Att vara tillsammans.
Du är viktig för ett barn.

Använd Bokstartfilmer på
föräldramöten, utv.samtal
(översatta till 4 språk om att
läsa för små barn 0-3 år..)
Carina Fast ger enkla råd och
tips. Föräldrar visar hur man
kan läsa...

<https://www.bokstart.se/bar-nssprak/lasning-i-hemmet/att-lasa-for-sma-barn/>

[Kolla in när storsyster läser Muuu säger kon av Dick Bruna för sitt syskon](https://youtu.be/l6u7cCfktMc)
[En riktig bokstartare. Lässmitta fler. https://youtu.be/l6u7cCfktMc](https://youtu.be/l6u7cCfktMc)

Muuu säger kon är perfekt att läsa i föräldragrupper. Alla kan vara med.
Hitta sådana böcker som öppnar upp. Syskon viktiga förebilder

Du är en läsande förebild, en ordinspiratör. GE BARNEN ORD!

Var inte rädd att läsa samma bok flera gånger.

Varva gärna rim, ramsor, sång

Alla ska kunna vara med och haka på....Lyssna in

Visualisera berättelsen? Alla sinnen involveras. Dramatisera lagom. TAKK? Växelläsning. Få med, involvera, stärk barnets förståelse och delaktighet...

Våga också överraska/utmana.

Kring högläsning:

Läs alla böcker högt för dig själv, hur kan du betona orden? Hur kan du använda rösten?

Läs igenom noga, läs högt. Upptäck nyanser, är det något speciellt du vill lyfta. Träna dig att läsa högt så du känner dig bekväm med innehållet. Hitta din berättartone, läs-sätt. Kollegor med, eller ensam?

DU är viktig! Försök att vara någon som..

Läsmittar och läsinspirerar....

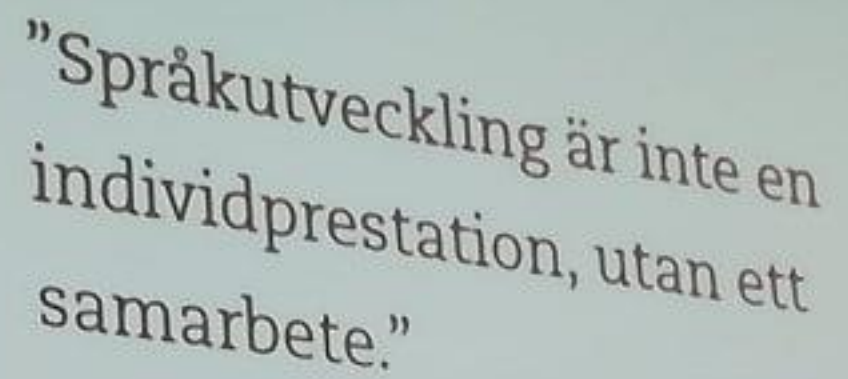
Lyssnar! Ser barnet.

Någon att tala med.

Någon som ger känslan av att det jag säger är viktigt.

Någon som förmedlar känslan av att det är roligt att leka med ord. Du är en språklig och läsande förebild.

"Språkutveckling är inte en
individprestation, utan ett
samarbete."

BARBRO BRUCE

Språket är en viktig nyckel
för all utveckling:

- Personlig
- Social
- Kunskapsmässig

Fördjupning Barbro Bruce:
Bokstart.se
Om språklig sårbarhet. Om
småprat.

https://www.bokstart.se/globalassets/sarbar_sprakutveckling.pdf

Att vara en professionell
samtalspartner

<https://www.bokstart.se/lara/kunskapspaket/att-vara-en-professionell-samtalspartner/>

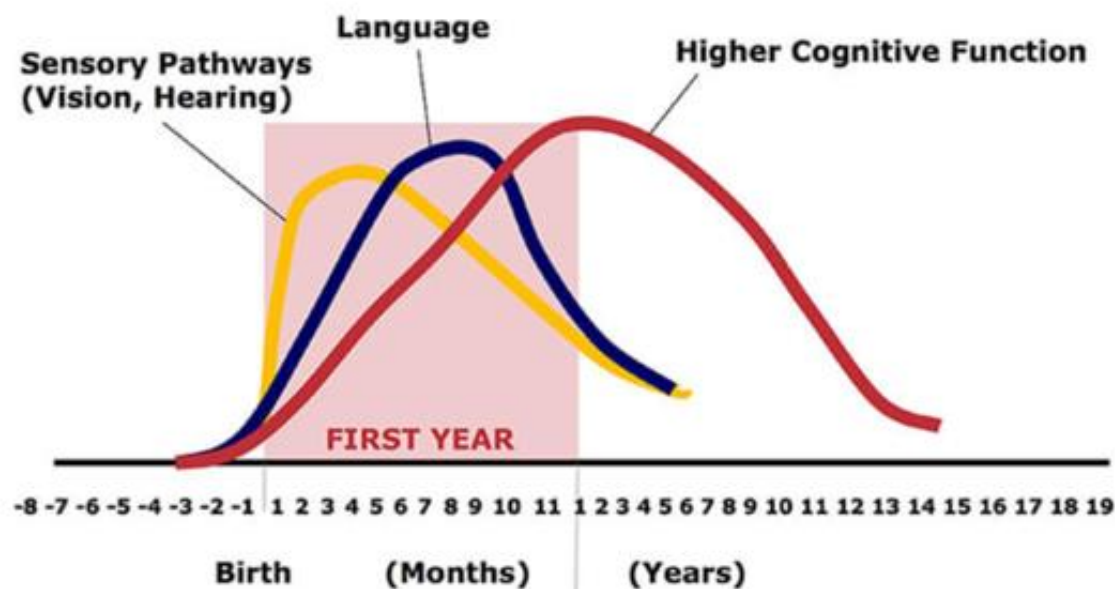
80% of brain development happens in the first three years of life and reading aloud in these critical years significantly influences a child's lifelong capacity to learn. Develop a #21DayReadAloud habit that can change your child's life - <https://readaloud.org/21daychallenge.html>.

Center on the Developing Child
HARVARD UNIVERSITY

Human Brain Development

Neural Connections for Different Functions Develop Sequentially

Source: C.A. Nelson (2000)

Vägen till boken är inte alltid rak. Först kanske barnet måste lära känna boken genom att:

Länkar till tips och inspiration:

regionuppsala.se/infoteket
/hitta-tips-och-verktyg/tidig
-intervention/kom-igang-med
-boklasning/

www.bokstart.se/barnssprak
/lasning-i-hemmet/

Sänk trösklarna. Alla ska kunna vara med och få känna läsglädje tidigt. Viktigt att få igång både barn och föräldrar.

Användbart föräldramötesmaterial finns här:

<https://www.biblioteksutveckling.se/sprakstegen/material.html>

Och hos LäsoTeket (Göteborg, Läs <3 förskola bl a)

<https://lasoteket.goteborg.se/verktyg/>

Snart har vi även en inspirerande föräldrappt på bokstart.se.

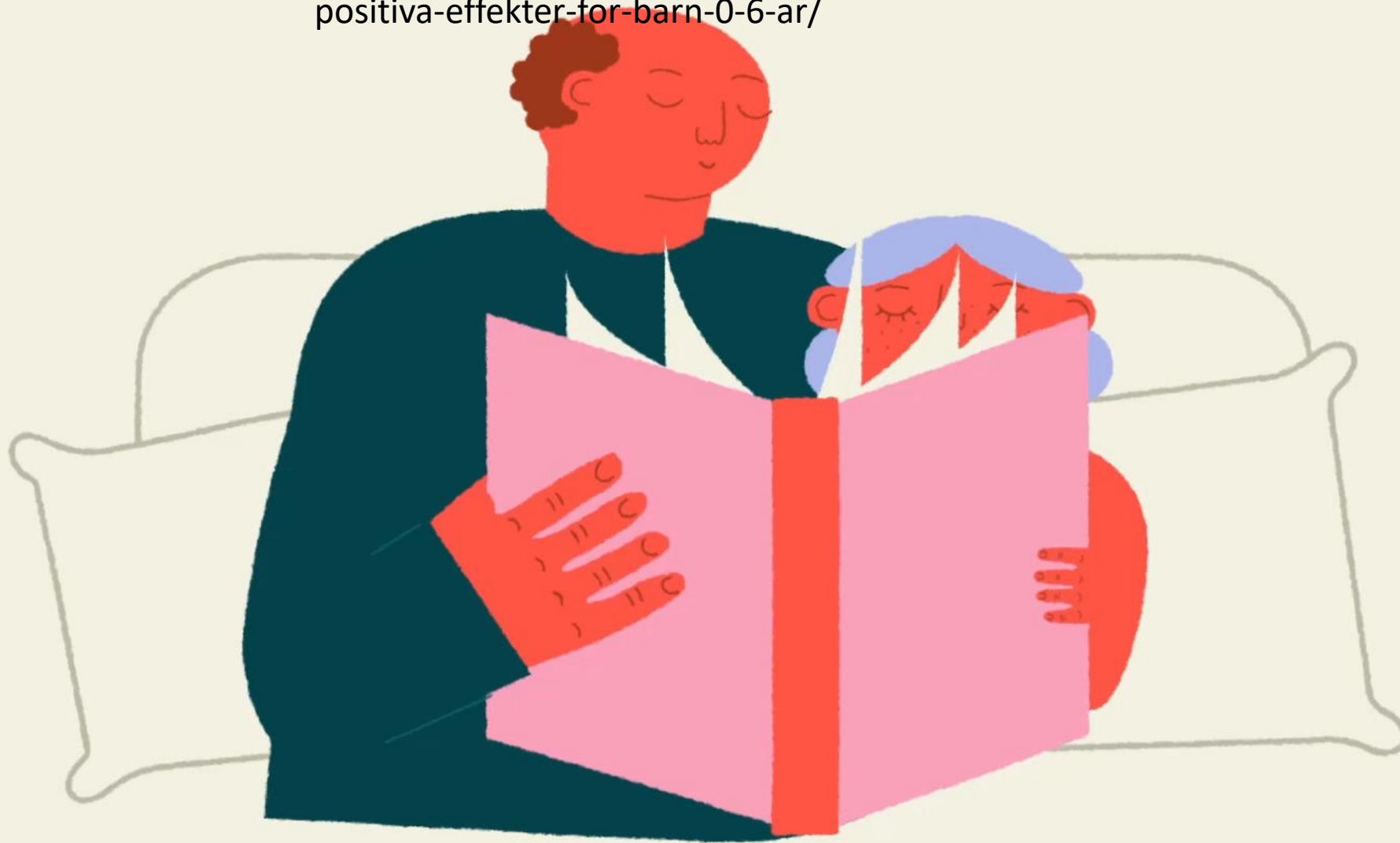
Håll utkik! <https://www.bokstart.se/las-tillsammans/>

Kortfilm finns här tillsammans med föräldramaterial:

https://www.bokstart.se/lara/verktygslada/nytt_lasinspirerande_foraldramaterial/

En film att visa för föräldrar?

<https://lasoteket.goteborg.se/lasoteket-verktyg/film-om-positiva-effekter-for-barn-0-6-ar/>

När du berättar sagor och läser för ett barn

Inspiration a la Bokstart

Ill: Matilda Ruta

”Bokgåvoprogram var särskilt effektiva när de inkluderade multipla personliga kontakter med vårdnadshavare, informationssessioner och instruktioner av bokläsning.” (Bondt, Willenberg & Bus, 2020, s. 366. vår översättning).

Ur Bokstart-rapport. Beställ gratis!

<https://www.bokstart.se/ombokstart/bokstart-i-andra-lander/bokstart-i-varlden--en-internationell-kunskapsöversikt/>

Barnet och familjen i centrum.
Så språkfrön så att barnet kan
BLOMMA!

Bibliotek, barnhälsovård, förskola,
logopedi, familjecentral, öppen
förskola- tillsammans har vi
alla ett uppdrag kring
små barns
språkutveckling.

Hur kan vi stötta
och stärka familjer?

Ge alla barn en bra start i livet...

Hur?

Vad gör vi idag?

Vilka behov ser vi...

Vad kan vi lära av varandra?

BOKSTART
ÖREBRO LÄN

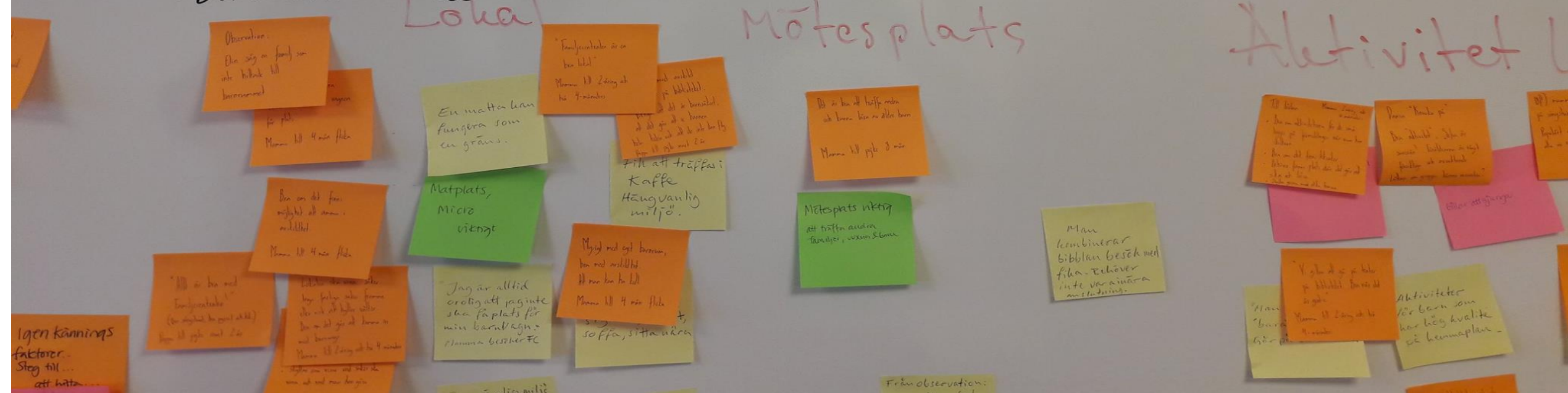
Diagram illustrating the collaborative effort in supporting families and children's language development:

- bibliotek
- barnhälsovård
- familjen
- familjecentral
- förskola
- logopedi

www.regionorebrolan.se/bokstart

Bokstart
MED STÖD AV KULTURRÅDET

Region Örebro län

- Föräldrar vill sitt barns bästa ang. språkutveckling. Vill prata, leka, sjunga, läsa men behöver få olika ingångar. Du är en viktig förebild i din profession.
- Det ska kännas tryggt att komma till biblioteket/BHV/familjecentral/förskola (familjernas olika arenor de första 0-3 åren)
- Lokalerna ska vara anpassade för barnfamiljerna. Välkomnande för små och stora. Basutbud, skyltar m m. Syns Språkslottet och tänket?
- Hur vi som personal agerar i mötet med familjerna är viktigt. Hur kan vi stötta, coacha, hjälpa?
- Vårt utbud av aktiviteter och språkutvecklande material är viktigt för familjer. Sprid info även till andra ställen där familjer finns och är. Sporthall, hembygdsgård, föreningar, språkcafé m fl

Tänk till kring gåvoböcker. Samverka och fundera på hur gåvoboken delas ut, lyfts fram, når ut, passar barn med särskilda behov, språkpaket osv. Hitta en röd tråd inom Språkslottet/Bokstart Sörmland. Inventera vad som görs i er kommun.....

Babyläs- var där föräldrarna finns och ordna aktiviteter utifrån olika professioners kompetenser. Läs, lek, sjung, prata tillsammans. Inspireras av att erbjuda föräldrar att få hjälp att komma igång med tidig läsning.

<https://www.youtube.com/watch?v=kakX-9N3svg>

Läs en stund
varje dag.

Ni kan låna
böcker på
biblioteket.

Välj böcker
tillsammans.

Visa att du tycker det är
roligt att läsa.

Titta på bilderna,
peka och prata.

Prata om det
ni läser.

Familjecentralerna i Örebro samarbetar med bibliotek. De har också fokus på unga föräldrar och ensamstående mammor.

Deras tips:

Böcker i alla rum.

Enkelt budskap, se bild.

Prata, lek, sjung och läs.

Visa föräldrar med lust och glädje. Alla kan.

Alla stärks.

Ta till enkla knep.
Väck nyfikenheten
Böcker, lekrekvista i
verktygsbälte...
Eller gör hål i en pixibok
och ha runt halsen i ett
snöre.
Eller en bok i
jack/byxfickan som kan
trollas fram...
Gör bokskattjakt ute...
Göm en bok i en burk
Låt barnen leta efter
skatten med hjälp av en
karta eller med olika
ledtrådar.
Har du något roligt tips
att dela med dig av?

Hur presenterar vi böcker? Hur når vi ut till ex flerspråkiga?
Bibliotekarie Tone tipsar om småbarnsböckerna "Mat, mat,
mat! och Matens färger.

Mat och pratglädje i tuggvänliga format, smaklig spis! :)

Botkyrka bibliotek

<https://www.youtube.com/watch?v=dE238-AOp2Y>

Synliggör olika språk ni har. QR-kod är enkelt att använda.
Läs in hej på olika språk, sånger, namn på maträtter,
färger, engagera föräldrar och barn. App: QR cloud.

Arabiska

Arabiska

ا	ب	ت	ث	ج	ح
alif	bā	tā	thā	jīm	ḥā
خ	د	ذ	ر	ز	س
khā	dāl	ẓāl	rā	zā	sīn
ش	ص	ض	ط	ظ	ع
shīn	ṣād	ẓād	ṭā	ẓā	ʿain
غ	ف	ق	ك	ل	م
ghayn	fā	qāf	kāf	lām	mīm
ن	و	ه	ء	ي	
nūn	wāw	hā	hamzah	yā	

Säg HEJ på 37
olika språk!

Hur ser läs, lär och lekmiljön ut hos er? Väntrum? Kan ni göra något enkelt för att synliggöra läsning....

Enkla tips:

Tavellister i olika höjder

Tyger i olika färger

**Läskojar, går även att köpa typ
sänghimmel, myggnät.**

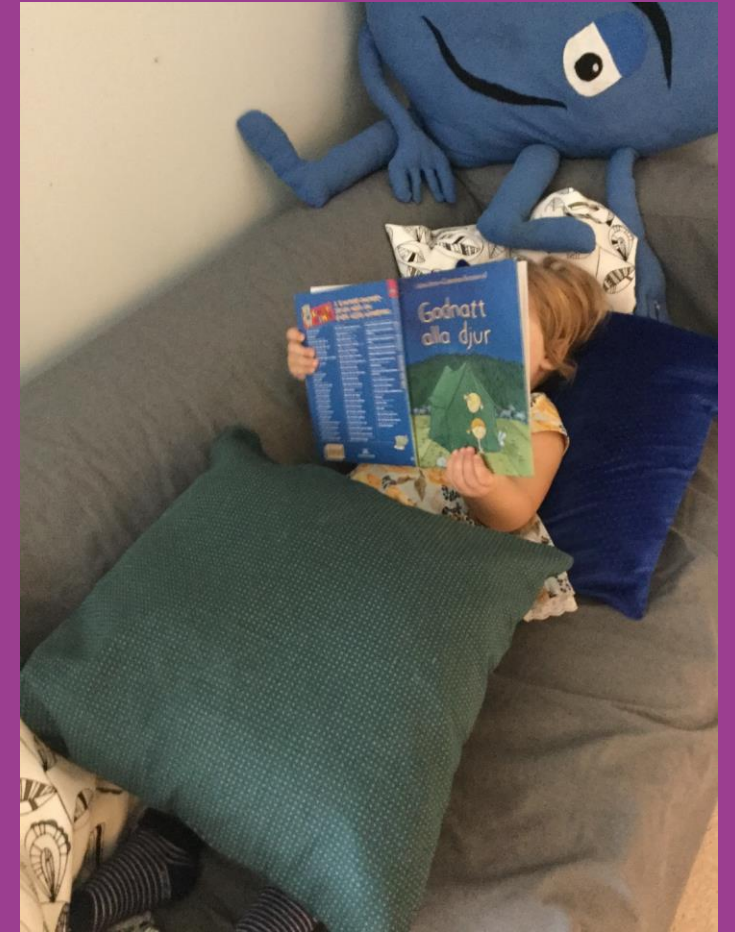
Låt barnen få sätta upp läskojar...

Väck läslust på olika sätt. Ge utrymme för olika sorters läsning. Underlätta för läsning.

Tänk på barnets nivå. LUSTfyllt, alla sinnen. Kan man spontanläsa? Hur fungerar det för familjer, storgrupp, enskilt...utomhus, inomhus. Ljus, rekvisita, tyger, ljud mm

Bokstart på förskolan. Läsmiljö, inskolning och sedan röd tråd i verksamhet och hemma

Familjen och förskolan har samma gåvobok i fokus.

Bokstart

Janni Karlsson ▶ Digitalisering i förskolan

56 min · 📷

Hej!

Eftersom ute är det nya inne så kör vi vidare med att arbeta med våra utomhusmiljöer för att utmana barnen ännu mer! 🌱

Här har vi målat hela fönstret med filmjolk på insidan för att sen projicera med projektor mot den! Utifrån det kan man ändra efter tema och syfte!

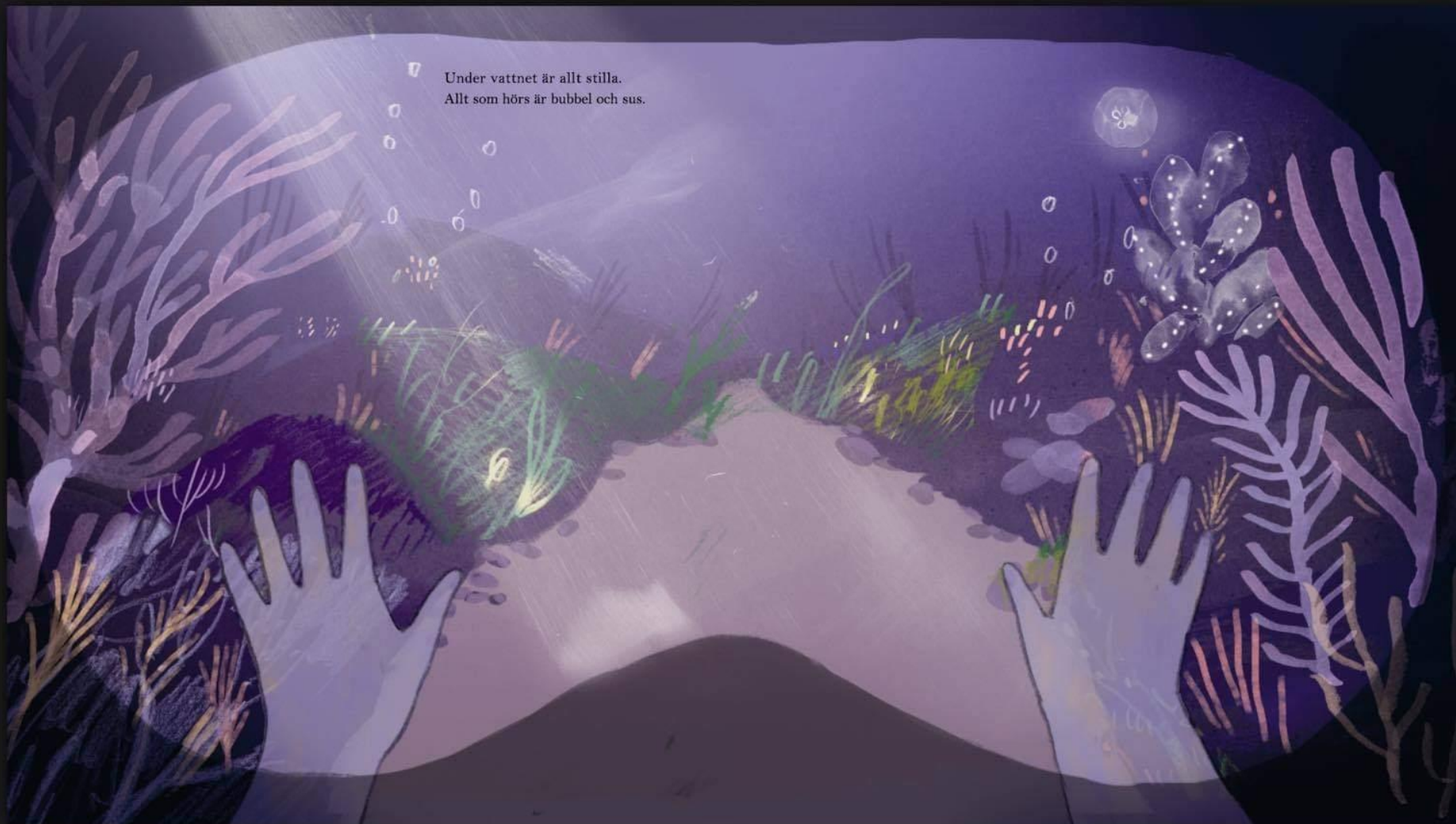
👏 Verkligen att rekommendera en eftermiddag i november! 😊 <https://www.instagram.com/p/CIgGc6EnKx3/?igshid=dn9wfnc1w3yr>

INSTAGRAM

Måla med filmjolk på fönstret och vips kan ni projicera bilder. Låt barnen berätta. Ge boktips till föräldrar, eller gör utställning /dagens bild/dagens bok vid kappru.

Under vattnet är allt stilla.
Allt som hörs är bubbel och sus.

Träna barn att läsa
bilder och använda
fantasin. Välj ett
uppslag och projicera
upp. Ta in bilden
tillsammans. Skapa,
samtala,...
Hitta på.
Lek/rörelselek att ni
simmar och möter
olika fiskar, växter m
m.

Janni Karlsson ▶ Digitalisering i förskolan

19 h · 📷

Vi alla får hjälpas åt och tänka om och tänka nytt i denna pandemi! ❤️🙏
Längre vistelser utomhus och igår passade vi på att köra utomhusbio i
höstvädret. Funkade det med! 🙏🍂🌟 Var rädda om er där ute! ❤️🙏
<https://www.instagram.com/p/CHsvycTndrS/?igshid=1ea75u5nu9lpm>

INSTAGRAM

👍 Du och 123 andra

16 kommentarer

Gilla

Kommentera

Utesaga i höstmörkret.

Bjud in familjer

Reflexjakt, grilla ihop, sagovandring i mörker,
lässtund...eller vad skulle ni vilja göra?! Testa även
att visa mot uteväggar, mot snövägg i vinter, eller
tyg mellan träd? Tips: även UR har många filmer
och bokinläsningar att använda.

Ett gammalt akvarium blir en läsvärld! Svenska Barnboksakademins fantastiska affischer och handledning att skriva ut på svenska och flera olika språk. Skylta upp <https://www.barnboksakademin.com/17skal/index.shtml>

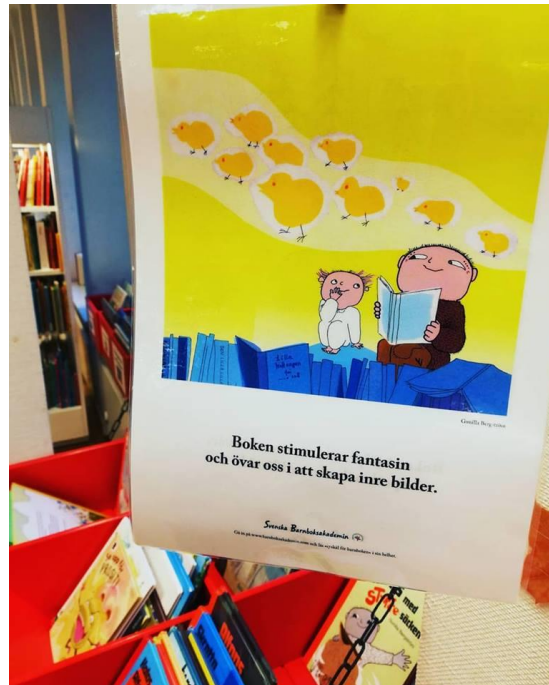
Synliggör läsandet. Varför det är viktigt med läsning?

Tips:

Ladda ner gratis den fina utställningen "En hyllning till barnboken".

Finns att ladda ner på många olika språk ex arabiska, franska, engelska, polska, ryska, turkiska, finska, och våra nationella minoritetsspråk. Här har vi plastat in och hängt här och där....

<https://www.barnboksakademin.com/17skal/utstallning.shtml>

Sören Winder

**Boken kan få oss att skratta och
gråta, den kan trösta och visa oss
nya möjligheter.**

Svenska Barnboksakademin

Gå in på www.barnboksakademin.com och läs »tycktal för barnboken» i sin helhet.

Enkla boktips är uppskattat. Hjälps åt!

Placeringsord

Var är Fridoline?
Åsa Nordström

Var är liten skär och alla små
brokiga
Carin och Stina Wirsén

Lilla Anna flyttar saker
Inger och Lasse Sandberg

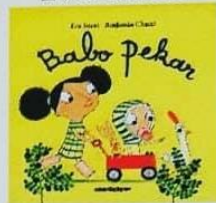
Alfons kollar här och där
Pia Hinnerud

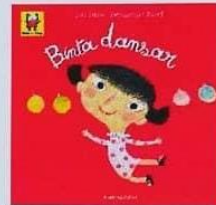
Tvåords-satser

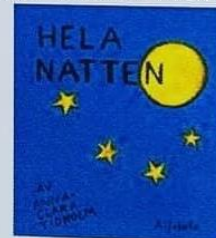
Babo pekar
Eva susso

Binta dansar
Eva Susso

Hela natten
Anna-Klara Tidholm

Apan fin
Anna-Klara Tidholm

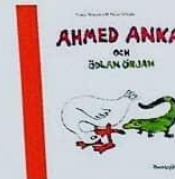
Rim

Var är liten skär och alla små
brokiga
Carin och Stina Wirsén

Ahmed Anka och ödlan Örjan
Carin och Stina Wirsén

Petter och hans fyra getter
Einar Norelius

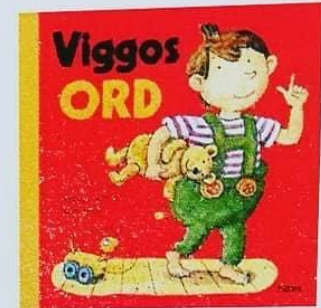
Tio vilda hästar
Grethe Rottböl

Adjektiv

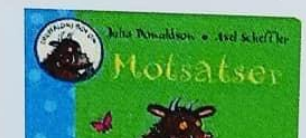
Viggos ord
Birgitta Westin

Det känns fint!
Pernilla Gesén

Motsatser
Julia Donaldson

Läsa är
magiskt

BOKSTART.SE

På Bokstarts egen
webbplats hittar du
kunskap, inspiration och
gratis material!

- filmer
- artiklar
- foldrar, infoblad

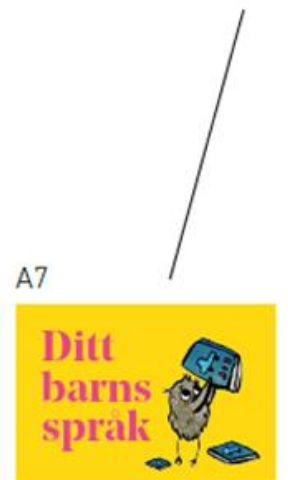
Fritt att använda och
sprida!

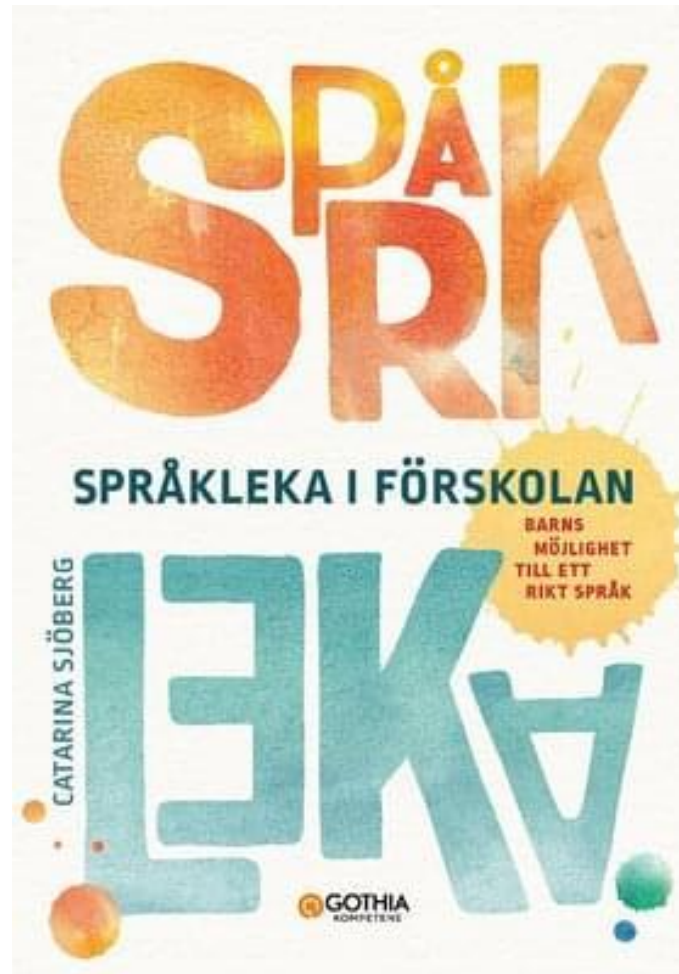
Bokstarts- material

Att beställa eller skriva ut på flera språk.

<https://www.bokstart.se/ombokstart/bidrag-och-material/informationsmaterial/>

A photograph of several children sitting on the floor, wearing red and white horizontally striped long-sleeved shirts. They are holding and reading books. The background is a light-colored wall with a faint, stylized illustration of a person's head and shoulders.

1 september 2022 Bokstart
Språkslottet Sörmland

Kontakt:
anna.hallgren@kulturradet.se

Tack!

KULTURRÅDET